

Θεωρίες Πολεοδομικού Σχεδιασμού

Διδακτική ομάδα: Ελένη Ανδρικοπούλου, Γρηγόρης Καυκαλάς
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

3^ο Μάθημα

Αστικά Προβλήματα και Αστική Διακυβέρνηση

Εισήγηση: Γρηγόρης Καυκαλάς

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

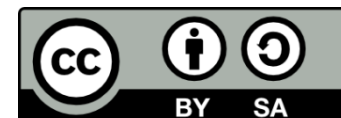

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

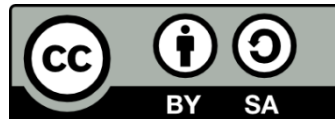

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΣΚΟΠΟΪ

Η εισήγηση εξετάζει τα κρίσιμα αστικά προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπίσει η αστική διακυβέρνηση. Χαρακτηριστικά προβλήματα είναι η αστική διάχυση, η αστική ρύπανση, η φτώχεια, η εγκληματικότητα, κλπ.

Εισαγωγή

Η ανάπτυξη προβλημάτων που συνοδεύουν τη συγκέντρωση πληθυσμού και δραστηριοτήτων στις πόλεις καθιστά αναγκαία την αποτελεσματική διακυβέρνηση των αστικών περιοχών ως προϋπόθεση για τη βιώσιμη ανάπτυξη, δηλαδή την παράλληλη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της κοινωνικής συνοχής και της ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος

Διάχυση

Φτώχεια

Εγκληματικότητα

Ρύπανση

Κυκλοφορία

Σκουπίδια

Άστεγοι

Κρίσιμα προβλήματα

Ως κρίσιμα προβλήματα για την αστική διακυβέρνηση μπορούν να αναφερθούν :

- Προβλήματα των οποίων η αντιμετώπιση *υπερβαίνει τα υπάρχοντα διοικητικά όρια* (π.χ. σε τομείς όπως το περιβάλλον, οι μεταφορές, οι έκτακτες ανάγκες) και τα οποία απαιτούν ενιαία αντιμετώπιση, ενώ σήμερα επικρατεί η *πολυαρχία μιας πληθώρας* φορέων του δημοσίου τομέα στο μητροπολιτικό χώρο.
- Προβλήματα που προκύπτουν από τη *διάχυση βασικών λειτουργικών σχέσεων* (π.χ. μεταφορές, αναψυχή, εκπαίδευση κ.λπ.) στην ευρύτερη μητροπολιτική περιοχή και τα οποία απαιτούν συντονισμό σε μητροπολιτικό επίπεδο.

Αδυναμίες και ελλείψεις

Ως σημαντικές αδυναμίες ή ελλείψεις για την αποτελεσματική αστική διακυβέρνηση καταγράφονται:

- *Ελλείψεις σχεδιασμού* ενιαίου για το σύνολο της αστικής περιοχής όπως είναι η έλλειψη συμπληρωματικότητας και συνέργιας των παράλληλων προγραμματισμών των διαφόρων τομέων πολιτικής.
- Ελλείψεις ως προς την *πολιτική νομιμοποίηση* των φορέων που είναι υπεύθυνοι για τη λήψη αποφάσεων για την αστική περιοχή και την αποδοχή τους από τους πολίτες (δημοκρατικό έλλειμμα).

Αποτέλεσμα είναι η υποβάθμιση της ποιότητας ζωής αλλά και η αδυναμία επιδίωξης ολοκληρωμένων λύσεων στις αστικές περιοχές.

Βασικοί στόχοι της αστικής διακυβέρνησης

Η αστική διακυβέρνηση πρέπει να θέσει ως βασικούς στόχους την ενίσχυση αφενός της αποτελεσματικότητας των πολιτικών και αφετέρου της νομιμοποίησης τους μέσω της κοινωνικής συμμετοχής. Ο συνδυασμός αυτών των στόχων επιτυγχάνει τη συνέργεια και ολοκλήρωση των τομεακών πολιτικών και τη βελτίωση της συνολικής αποτελεσματικότητας της αστικής διακυβέρνησης ώστε να οδηγήσει.

- στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και περιβάλλοντος
- στην αποτελεσματικότερη και ποιοτικότερη παροχή υπηρεσιών στους πολίτες
- στη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής
- στην ενίσχυση της διεθνούς παρουσίας και ανταγωνιστικότητας

Τομείς αστικής διακυβέρνησης (1)

Όπως προκύπτει από την ανάλυση της διεθνούς εμπειρίας η μητροπολιτική διακυβέρνηση περιλαμβάνει πολλούς επιμέρους τομείς με συνηθέστερους και βασικότερους τους εξής:

- **Οικονομική Ανάπτυξη:** Περιλαμβάνονται ο σχεδιασμός και η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, η διεθνής προβολή της μητροπολιτικής περιοχής, η ανταγωνιστικότητα και η συγκέντρωση τεχνογνωσίας.
- **Χωρικός Σχεδιασμός:** Ο χωρικός σχεδιασμός διασυνδέεται με άλλα επίπεδα και τομείς σχεδιασμού και περιλαμβάνει την προσπάθεια εναρμόνισης των επιμέρους σχεδίων με το γενικό στρατηγικό χωρικό σχέδιο ανάπτυξης της μητροπολιτικής περιοχής.

Τομείς αστικής διακυβέρνησης (2)

- **Κοινωνική Πολιτική:** Ορισμένες στρατηγικού και συντονιστικού τύπου λειτουργίες στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής συχνά ασκούνται σε μητροπολιτικό επίπεδο.
- **Περιβάλλον:** Η περιβαλλοντική πολιτική αναπτύσσεται συστηματικά ως στρατηγική για τη βελτίωση του μητροπολιτικού περιβάλλοντος, αλλά και ως υλοποίηση πολιτικών για την αντιμετώπιση προβλημάτων όπως της διαχείρισης αποβλήτων.

Τομείς αστικής διακυβέρνησης (3)

- **Μεταφορές:** Πρόκειται συνήθως για τη δημιουργία αποτελεσματικότερων στρατηγικών πλαισίων, υποδομών και υπηρεσιών συνδυασμένων μεταφορών σε κλίμακα μητροπολιτικής περιοχής.
- **Πολιτική Προστασίας & Ασφάλειας:** Οι πολιτικές έκτακτης ανάγκης και ασφάλειας υπάγονται στο συντονιστικό ρόλο του μητροπολιτικού επιπέδου. Προϋποθέτουν συλλογή πληροφοριών και συνεργασία με τους επιμέρους αρμόδιους φορείς.

Πηγές εικόνων

Διαφάνεια 6

- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/07/Rio_Rancho_Sprawl.jpeg

Licensed under Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported

- https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Suburbia_by_David_Shankbone.jpg

Licensed under Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0

- <http://realitysandwich.com/wp-content/uploads/2013/11/suburbia.jpg>

Copyright

- <http://sf.streetsblog.org/wp-content/uploads/sites/3/2010/09/Sprawl-anemones-3.jpg>

Copyright

Διαφάνεια 7

- http://www.globalresearch.ca/wp-content/uploads/2014/02/poverty_5-400x213.jpg

Flickr / United Nations / Creative Commons

- http://globalcitizens.pbworks.com/f/1260419313/ivorycoast_street.jpg

This workspace is public

- https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Urban_Poverty.jpg

CC-BY-2.0

- https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jakarta_slumhome_2.jpg#/media/File:Jakarta_slumhome_2.jpg

- "Jakarta slumhome 2" by Jonathan McIntosh - Own work, Licensed under CC BY 2.0

Διαφάνεια 8

• https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Do_Not_Cross,_Crime_Scene.jpg#/media/File:Do_Not_Cross,_Crime_Scene.jpg

"Do Not Cross, Crime Scene" by Yumi Kimura from Yokohama, JAPAN - CRIME SCENE DO NOT CROSS / @CSI?cafeUploaded by Diego Grez. Licensed under CC BY-SA 2.0

• <http://c1.thejournal.ie/media/2013/12/hands-in-cuffs-390x285.jpg>

Victor via Flickr/ Creative Commons

• https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Handcuffs01_2003-06-02.jpg#/media/File:Handcuffs01_2003-06-02.jpg

"Handcuffs01 2003-06-02". Licensed under CC BY-SA 3.0

• <https://en.wikipedia.org/wiki/File:McGruff.jpg#/media/File:McGruff.jpg>

"McGruff" by Source. Licensed under Fair use

Διαφάνεια 9

• https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fc/Heavy_night_industrial_light_pollution.jpg

By Gavin Schaefer (Uxud) (Own work) / CC-BY-SA-3.0

• https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Air_pollution_by_diesel_locomotive.jpg

By Sergeev Pavel (Own work) [Public domain],

• https://commons.wikimedia.org/wiki/File:070915HK_Air_Pollution.jpg

By Yym1997 (Own work)/ CC BY-SA 3.0

• <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Trafficjamdelhi.jpg#/media/File:Trafficjamdelhi.jpg>

"Trafficjamdelhi" by NOMAD - <http://www.flickr.com/photos/lingaraj/2415084235/sizes/l/>. Licensed under CC BY 2.0

Διαφάνεια 10

• http://www.koufa.gr/wp-content/uploads/2014/05/Sao_Paolo_jam_4.jpg

Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Παρόμοια Διανομή

• http://www.koufa.gr/wp-content/uploads/2014/05/Sao_Paolo_jam_2.jpg

Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Παρόμοια Διανομή

• <http://cdn.phys.org/newman/csz/news/800/2012/usingrealtim.jpg>

Sheffield Tiger from Flickr Creative Commons

• http://s3.freefoto.com/images/2032/53/2032_53_12_web.jpg

For unrestricted use

Διαφάνεια 11

• <http://www.planetexperts.com/wp-content/uploads/2015/01/foodwaste.png>

“Fod Waste” licensed under CC

• http://s1.ibtimes.com/sites/www.ibtimes.com/files/styles/v2_article_large/public/2014/04/01/niihau-trash-beach.jpg

Oceangoing trash that accumulates on the windward side of the Hawaiian Island of Niihau. Every year, millions of tons of garbage end up in Earth’s oceans/ licensed under CC

• http://www.citizenbrooklyn.com/wp-content/uploads/2013/03/philly-solar-powered-trash-cans-03.jpg.492x0_q85_crop-smart.jpg

licensed under CC

• [http://www.dac.dk/Images/img/640x204banner/\(33950\)/33950/garbage%20cambodia,%20jparachute,%20se-p%2029_MK%20C.jpg](http://www.dac.dk/Images/img/640x204banner/(33950)/33950/garbage%20cambodia,%20jparachute,%20se-p%2029_MK%20C.jpg)

Garbage, Cambodia, 29 sept 2007, By jparachute, Flickr, Creative Common

Διαφάνεια 12

• <http://media1.fdncms.com/sacurrent/imager/reaching-homeless-addicts-caught-in-the-cr/u/big/2359152/newsmonger2-1.jpg>

Rosie O'Beirne/Creative Commons

• https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Homeless_Man.jpg

By Matthew Voitunski (Own work) CC BY 3.0

• http://www.boyleheightsbeat.com/wp-content/uploads/2015/03/251642221_ff87c99c66_z.jpg

Photo by Flickr user Franco Folini/Creative Commons

• http://www.northcountrypublicradio.org/news/images/homeless_jesus.jpg

A "Homeless Jesus" statue similar to one in Buffalo, N.Y. Photo: [Michael Swan](#), Creative Commons, some rights reserved

Τέλος Μαθήματος

Επεξεργασία: Τάσιου Στεφάνια
Θεσσαλονίκη, Μάιος 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

